

A pápa argentinai látogatásában sem hiányoztak a kényes pontok. Egyeseknek még fájt, hogy a pápa 1982-ben az angolokkal vívott háború és a katonai kormány idején kereste fel az országot. Mások félték, hogy „beleavatkozik” a családi jogi törvényhozásba (amely megengedné a válást), s amelyről éppen akkor folytak a viták a parlamentben. Az első pontot mind a Szentatya, mind az argentin vezetők úgy kerülték meg, hogy többször visszatértek a Szentszéknek 1978-ban végbevitt és sikeresnek mondható közvetítő szerepére Argentína és Chile között. Nem maradhatott viszont néma a pápa a család keresztényi felfogásáról folyó vitában: ismételten leszögezte az Egyház véleményét és elveit a válásról, anélkül természetesen, hogy beleavatkozott volna a törvénytervezet részleteibe.

A csúcspont azonban – írja Buenos Airesből P. Pesti József jezsuita atya – az itteni világ-ifjúsággal való találkozás volt. Áll ez a résztvevők számára és hatósugarára vonatkoztatva is. A találkozó este 9 órakor kezdődött és kb. három óra hosszat tartott. A pápa a beszédét három részre osztotta: először az argentin fiatalok problémáit elemezte, utána a dél-amerikai ifjúságét, s végül kitért a világ ifjúságának főbb kérdéseire. Az argentin fiatalság egyik szóvivője, Tapia Cecília, örömet fejezte ki, hogy a pápát most „háborútól és diktatúrától mentes körülmények között” üdvözölhetik. Szavait óriási tapsvihar követte. Ugyanolyan ujjongás és taps dübörgött fel, amikor a pápa – mintegy válaszként – hozzáfűzte hivatalos beszédének szövegéhez: „Ne álljon többé szembe testvér a testvérral, ne legyenek többé elhurcoltak és eltűntek; ne legyen többé helye a gyűlölködésnek és az erőszaknak, hanem mindig tartsák tiszteltben a személyi méltóságát.” A második beszéd végén nagy kerestet adott át a pápa a kontinens fiataljainak: ez szimbolizálja elkötelezettségüket a földrész újra-evangelizálására. A harmadik rész mottója a „szeretet civilizációja” volt.

A Szentatya szavai és gesztusai mély benyomást gyakoroltak a fiatalokra: ezrek virrasztották át imádkozva és énekelve az éjszakát ott, ahol a találkozó volt: az evenidán (sugárúton), ahol másnap reggel 9-kor kezdődött a virágvasárnapi szentmise. Ez is több mint három órát tartott, s a becslések szerint egy millió ember vett rajta részt. De mindkét fél bírta: a pápa is, és a fiatalok is. Nehezen akartak véget vetni a találkozásnak. Hogy távlatilag milyen lesz a látogatás hatása a fiatalokra, azt még nem tudom. De remélem, hogy maradandóan vésődött a szívükbe!”

R.

MÁRIÁT DICSÉRJE LELKÜNK

Asszony, aki többet dalol, mint beszél

Majdnem két és félezer évvel ezelőtt történt, a görög városállamok idejében. A maroknyi Mélosz sziget lakossága fellázadt Spárta központosító zsarnoki hatalma ellen. A büntető hadjárat persze nem maradt el. Olyan büntetést

szabtak a kis Mélosz sziget lakóira, amilyent csak a szellem és szabadság szerelmesei, a görögök tudtak legnagyobb büntetésként kiróni, de azt elszenvedni is. – Így szólt a szűkszávú, hallatlan büntetés: „Fiúk és leányaik nem tanulhatnak muzsikát!” A szellem és szabadság bűvöletében a görögök megérezték, hogy egy népet nem lehet tönkretenni addig, míg dalolni tud. – Egy kicsit igaz ez egyéni életünkre is. Legalább annyira igen, hogy akinek a szívében nincs muzsika s nem fakad dal, az könnyen válhat lelketlenülé. Viszont akinek tiszta dallal van tele a szíve, annak a lelkét könnyen birtokba veszi az Isten.

Emberi gondolatfűzések ezek, jól tudom. De talán mégis érzékeltetnek valamit annak az evangéliumi ténynek elgondolkodtató valóságából, hogy a sugalmazó Szentlélek Úristen úgy mutatja be Máriát, a Szentírás Asszonyát, mint „dalos Asszonyt”! S nem úgy, mint „beszédos Asszonyt”. Pontosabban kifejezve: mindazok a szavak és megnyilatkozások, amiket a Szűzanya ajkáról lejegyez a Szentírás, felét sem teszik ki a dalnak, a muzsikátörténet legtisztább és legfőbbesőbb egyszólamú énekének, amit Ő megváltásunk bölcsődalaként énekel, a Magnificatnak!

„Lelkem magasztalja az Urat,
és szívem ujjong megváltó Istenemben,
mert letekintett alázas szolgálójára.

Lám, mostantól fogva boldognak hirdet minden nemzedék,
mert nagyot tett velem ő, a Hatalmas és a Szent.

...

Gondjába vette gyermekét, Izraelt, megemlékezve irgalmáról,
amelyet atyáinknak, Ábrahámnak
és utódainak örökre megígért.”

A Magnificat: elmékedések kincseshányája lehet. Most csak azt hangsúlyozzuk, hogy a Szűzanya énekel, s éneke terjedelemben hétszer akkora, mint minden más beszéde, amit a Szentírásban leírva találunk. Ezt olyan jó lenne tudatosítanunk. Nemcsak templomi használatra, hanem templomon kívül is: Kevesebb beszédet, több éneket! Elsősorban talán leányoknak és asszonyoknak kellene jelszóvá tenniük ezt? Az énekkel kevesebb lesz az okoskodás, a mellébeszélés. Több lesz a szívjóóság, a meleg együttérzés; kevesebb a vitatkozás és több a békesség. Biztosra vehetjük, hogy ritkább lenne az Isten megbánása, s több lenne az imádság. Hiszen aki énekel, az kétszeresen imádkozik!

A tiszta szívű ember ajkán mindig a Szentlélek fújja a dalt, az Ő uja muzsikál minden láthatatlan húron, amit emberlelkek feszítenek ég és föld közé, hogy szob legyen itt az élet...

Szent Gellért, az idegen velencei bencés egy éjjel kézimalmot hajtó parasztszany munkadalán keresztül ismerte és szerette meg a magyar lelket... Ki tudja, az Isten nem a te énekesen keresztül akarja-e megszeretni és újra magához ölelni fáradt házad népét, a te népedet; mint egykor a Szűzanya Magnificatján keresztül: az emberiséget...

Mitől boldog az Úti Boldogasszony?

Aldrich világhírű regényének – „És lámpást adott kezembe az Úr” – főhőse egy asszony, akinek a sorsát a vad préri viszontagságain keresztül vezeteli az író, a hősnő kora gyermekkorától késő öregségéig. Csodálatos, hogy ez az asszony minden viszontagság, hajsza és szenvedés ellenére boldognak érzi magát. Az embereknek is olyan jól esik közelében lenni; mi tagadás, az olvasó is csak tisztulni tud tőle . . .

Ez az asszony titkot hordoz. A titkot távolról sejteti a cím, közelebről a könyv mottója:

„S mert hosszú volt és meredek az út,
és sötét, bozótos erdőn vitt keresztül . . .
Ím, dalt fakasztott ajkamon,
és lámpást adott kezembe az Úr! . . .

Titkot hordozott ez az asszony, a vad préri megszelídítésének titkát . . . Nem beszélt róla, csak élte a titkot, sugározta a titkot . . . Ez a titok volt a lámpás, amit kezébe adott az Úr: a hit! Hit az elvadult ember világának dalos ajakkal és lámpásos szívvel való meghódításában. Hit a modern barbárság megszelídítésében: hit egy új, tisztább élet megszületésében. Hitte, hogy megszületik, hiszen rajta áll, ő az új élet kiszemelt anyja . . . Nem beszél erről. Hiszen az új élet születése mindig szent titok: asszony-titok, amitől, ha hűségesen őrizi, csak boldogabb lehet az Asszony. És boldogabb lehet a világ . . .

Ez jut eszembe, valahányszor arról elmélkedem, hogy mitől is boldog az Úti Boldogasszony.

Az angyali köszöntés után ezt olvassuk az Isten könyvében, a Szentírásban: „Mária még ezekben a napokban útnak indult, és a hegyekbe sietett, Juda városába. Zakariás házába tért be és üdvözölte Erzsébetet.” Egyszerűen csak „köszöntötte” Erzsébetet. Nem beszélt semmit a titokról. Hiszen ez csak az Ő titka; más meg sem értené. Mégis, a hűségesen hordozott titok családlámpásként világít és melegít. A Szentlelket árasztja maga körül! Isten maga tanúskodik erről a Szentírásban: „Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, örömeiben megmozdult méhében a gyermek, maga Erzsébet pedig eltelt Szentlélekkel. Hangosan felkiáltott: Áldott vagy az asszonyok között és áldott a méhed gyümölcse! Hogy lehet az, Uramnak anyja látogat el hozzám? . . . Boldog, aki hitt annak a beteljesedésében, amit az Úr mondott neki.”

Boldog, mert hitt! Elhitte, hogy vele van az Isten. Az angyal szavát komolyan vette; nem latolgatta, nem mérlegelte, hanem elhitte úgy, ahogy elhangzott: „Az Úr van teveled!” Veled az Isten, akkor ki árthat neked? Ki ronthatja meg utadat a sötét, bozótos erdőn, hol hosszú és meredek az út, „a hegyekben”, mint Isten szava mondja. Férfiak remeghetnek; az irtalmas samaritanus példabeszédéből tudjuk, hogy gyilkosok és rablók garázdálkodnak a judeai utakon . . . Ez a leányasszony nem fél, – egyedül! Mert titkot hordoz: Vele van az Úr; övé az Élet!

Hiszed-e te, hogy veled van az Úr? Lámpás-e a szíved vagy pusztító zsarátok? Mert ne tagadd, nálad is bekopog az Isten angyala. Neked is mondja: az Úr van teveled! Most is mondja, ebben a mai szentmisében, többször is: Az Úr legyen veletek! És teveled is! Nem hallod, vagy nem érted? Ha igen, akkor hol a hited, hol van a visszhang a lelkedben? Bármily hosszú és meredek az út, – ím, dal fahasztott ajkamon, és lámpást adott kezembe az Úr! Nézz az oltárra, ott mindig ég a lámpás. Azt jelenti: Veled az Úr! Mindig, mindenütt, örökké! Miért félsz tehát, és mit aggodalmaskodol?

Szívet gyújtogató májusi estéken úgy szeretnék Máriának, a Szentírás Aszszonyának sekrestyése lenni. Eloltogatnék minden gyertyát, magamban is és másokban is, ami kormos, serceg, füstöl, vérszagú . . . És meggyújtanék minden gyertyát, ami ég felé lobog, hangtalanul, mézillatos tiszta viaszlánggal, s nem fél attól, hogy elég . . .

A Szűzanya kezében mindig ég a lámpás. Ettől boldog az Úti Boldogasszony! De el ne felejtsd: Neked is lámpást adott kezedbe az Úr . . . Titkod van: v e l e d a z I s t e n !

K. K.

KI A FELEBARÁTOM?

A gyengék védelmében

Korunkra jellemző a másokkal szembeni közömbösség. Nemcsak Ausztriára érvényes a „Károlynak” tulajdonított mondás, aki – amikor látja a mellette elrobogó mentőautót – a következő borzalmas szavakkal vigasztalja magát: „Ugyan már, Károly, nem téged visznek!” Sörgöcs tehát a feladat: embertársunk iránti érzékenységre kell nevelnünk önmagunkat. Valóban érezzünk együtt a m á s i k k a l .

Ellentmondásos az „önmegvalósítás” fogalma, ha a törekvés megreked saját személyünknel: érdemtelen a megvalósítás névre. Csak akkor válunk igazán emberré, ha túljutottunk az „én”-en, s a „te”-re, a „mi”-re találunk. A személy nem teljesezhet ki a közösség nélkül. Korunk legértékesebb tapasztalataihoz tartozik a megállapítás, hogy szabadság és közösség nemcsak nem zárják ki, hanem egyenesen feltételezik egymást. A másik tétel hasonlóképpen súlyos és fontos: a személyiség kiteljesedése lényegesen különbözik az individualizmustól. Az önzéstől. A közösség ugyanis csak szabadságból születhet; egyébként a kollektivizálás veszélye fenyegeti.

Érzék a gyermek iránt

A szolidaritás fogalmát szeretném megvilágítani. Jelentése: felelősséget érezni a másikért, elkötelezettnek lenni a felebaráti szeretet keresztény értelmében. Az igazi szolidaritás mércéjét mindig a gyengék alkotják. Egy társadalom annyiban jó, amennyiben nem hagyja cserben a gyengéket. Nemrég mondotta egyik politikusunk a televízióban: „A szerencse mindenekelőtt az egyéni